אע"פ שהחזיק ישראל אחר בנכסיו אוסר, משחשיכה אע"פ שלא החזיק ישראל אחר אינו אוסר: הא גופא קשיא אמרת מבעוד יום אע"פ שהחזיק ולא מיבעיא כי לא החזיק אדרבה כי לא החזיק לא אסר? אמר רב פפא אימא אע"פ שלא החזיק והא אע"פ שהחזיק קתני? ה"ק אע"פ שלא החזיק מבעוד יום אלא משחשיכה כיון דהוה ליה להחזיק מבעוד יום אוסר; משחשיכה אע"פ שלא החזיק ישראל אחר אינו אוסר אע"פ שלא החזיק ישראל אחר ולא מיבעיא כי החזיק אדרבה כי החזיק אסר! אמר רב פפא אימא אע"פ שהחזיק והא אע"פ שלא החזיק קתני? ה"ק אע"פ שהחזיק משחשיכה כיון דלא הוה ליה להחזיק מבעוד יום אינו אוסר {קתני מיהת רישא אוסר אמאי אוסר ניבטל? מאי אוסר דקתני עד שיבטל, ר' יוחנן אמר מתני' מני ב"ש היא דאמרי אין ביטול רשות בשבת דתנן מאימתי נותנין רשות? ב"ש אומרים מבעוד יום וב"ה אומרים משתחשך אמר עולא מ"ט דב"ה? נעשה כאומר *כלך אצל יפות, אמר אביי מת נכרי בשבת מאי כלך אצל יפות איכא? אלא הכא בהא קמיפלגי דב"ש סברי ביטול רשות מיקנא רשותא הוא ומיקנא רשותא בשבת אסור וב"ה סברי אסתלוקי רשותא בעלמא הוא ואסתלוקי רשותא בשבת שפיר דמי:

מתני' *סד בעל הבית שהיה שותף לשכניו לזה ביין ולזה ביין אינן צריכין לערב, לזה ביין ולזה בשמן צריכין לערב, ר"ש אומר אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב:

גמ' אמר רב ובכלי אחד, אמר רבא דיקא נמי דקתני לזה ביין ולזה בשמן צריכין לערב אי אמרת בשלמא רישא בכלי אחד וסיפא בשני כלים שפיר אלא אי אמרת רישא בשני כלים וסיפא בשני כלים מה לי יין ויין מה לי יין ושמן, א"ל אביי יין ויין ראוי לערב, יין ושמן אין ראוי לערב: ר"ש אומר אחד זה ואחד זה אין צריכין לערב: ואפילו לזה ביין ולזה בשמן? אמר רבה הכא במאי עסקינן בחצר שבין שני מבואות *ור"ש לטעמיה (א) דתנן אמר ר"ש למה הדבר דומה לשלש חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרה"ר עירבו שתים החיצונות עם האמצעית היא מותרת עמהן והן מותרות עמה ושתים החיצונות אסורות זו עם זו א"ל אביי מי דמי התם קתני שתים החיצונות אסורות הכא קתני אין צריכין לערב כלל? מאי אין צריכין לערב שכנים בהדי בעל הבית אבל שכנים בהדי הדדי צריכין לערב,

ורב

אע"פ שהחזיק כו' · לקמן פריך מאי אע"פ שהחזיק כו': **אוסר** · המחזיק על הדר: **משחשיכה** · שכבר קנה עירוב: **אע"פ** · פריך לקמן כי לא החזיק הוה ליה זה דר יחיד וליכא דאסר עליה והאי דאסר משום דהחזיק הוא והכי איבעי ליה למיתני אם החזיק ישראל אחר בנכסיו אוסר (ג): **אע"פ שלא החזיק** · מבעוד יום מיד והמתין עד שחשיכה ואיכא היתר למקצת שבת אוסר כדמפרש לקמן הואיל והיה לו כח להחזיק בה מבעוד יום אם ירצה נמצאת רשות זו תלויה ועומדת ולא הוה היתר למקצת שבת: **ה"ק כו'** · וחסורי מיחסרא והאי "אע"פ שלא החזיק" קאי והאי "החזיק" דקתני היה לו להחזיק קאמר: **אימא אף ע"פ שהחזיק** · אינו אוסר הואיל והותר למקצת שבת: **ה"ק** · חסורי מיחסר' והאי אע"פ שהחזיק קאי ושלא החזיק דקתני ה"ק ולא היה לו להחזיק מבעוד יום שלא היתה רשות זו תלויה בין השמשות אלא מוחזקת לגר אם היה זה בא להחזיק לא היה יכול, היתר היה בה למקצת שבת ואינו אוסר: **ר' יוחנן אמר** · הני תרתי מתניתא בתרייתא דאמרי יורש אוסר-ב"ש היא: **כלך אצל יפות** · גבי תורם את של חבירו שלא מדעת תניא (ב"מ דף כב.) בא בעל הבית ומצאו שהוא תורם ואמר לו כלך אצל יפות אם יש לו יפות מהן תרומתו תרומה דגלי אדעתיה דניחא ליה ואמרינן כמאן דשויה שליח מעיקרא דמי ה"נ כיון דבטיל השתא גלי דעתיה דמעיקרא בשריותא ניחא ליה אלא ששכח ולא עירב ולא הוה ליה אקנויי רשותא בשבת: **ומיקנא רשותא בשבת אסור** · דדמי למקח וממכר: **מתני' שהיה שותף עם שכניו** · שבמבוי לשם שותפות בעלמא ולא לשם שיתוף: **לזה ביין ולזה ביין כו'** · בגמרא מוקי לה בכלי א': **לזה ביין ולזה בשמן** · אין זה שיתוף א' ואין יכול לסמוך עליו שהרי חלוק בשני כלים: **גמ' אמר רב ובכלי אחד** · שכולן היה שותפותן בכלי אחד, אבל בשני כלים לא ואע"ג דאמרי ב"ה בפרק מי שהוציאוהו (לעיל דף מט·) עירוב הנתון בשני כלים כשר התם הוא דמעיקרא לשם עירוב גבו ומליוה למנא ואייתר אבל הכא דלאו לשם שיתוף הוא, בכלי א' אין בב' כלים לא: **יין ויין ראוי לערב** · הלכך אע"פ דלא ערביה סמכינן עליה: **ואפי' לזה ביין ולזה בשמן** · בתמיה הא לא חזי לערובי: **שבין ב' מבואות** · ולא בשיתוף דמבוי אחד קאמר אלא עם זה נשתתפה ביין ועם זה בשמן ושני עירובין הן: **ור"ש לטעמיה**. דאמר חצר אחת יכולה לערב ב' עירובין עם ב' מבואות ואע"פ שלא שיתפו ב' המבואות יחד ה"נ אע"פ שאין השיתוף מחובר יחד ולא הותרו מבואות זה עם זה היא מותרת עם שניהם ולא גזרינן דילמא אתי לאפוקי כלים ששבתו במבוי זה למבוי זה דרך חצר זו: **למה הדבר דומה** · בפ' מי שהוציאוהו ולרבנן דמתני' אם נשתתפה ביין ובכלי א' הוו להו ב' המבואות כמי שנשתתפו יחד ושפיר דמי אבל לזה ביין ולזה בשמן דתרי עירובי נינהו כיון דב' המבואות אסורין זה עם זה היא נמי אסורה עמהן ושניהן אסורין עמה כדקתני בפרק מי שהוציאוהו: **שכנים בהדי הדדי** · אם רוצין בני מבוי זה להשתמש בזה צריכין לערב ולתת כולן פת בחצר זו (ג) ואית דמפרשי מתני' מילי מילי קתני ור"ש לאו אמילתיהו קאי דאלו רבנן בחצר שבין ב' מבואות אפי' לזה ביין ולזה ביין לא זו פירשתי ולשון נראה בעיני:

ורב

כלך אצל יפות · פי' רש"י דכשיש לו יפות מהן גלי דעתיה דניחא ליה והוי כמאן דשויה שליח מעיקרא דמי ואין להקשות לפירושו מהא דמוקי לה בריש אלו מציאות (ב"מ דף כב.) כגון דשויה שליח דנהי דשויה שליח לתרום לא שויה שליח לתרום מן היפות ועל זה מפרש בקונטרס כמאן דשויה שליח לתרום מן היפות דמי כיון דנמצא יפות מהן:

ומקני רשותא בשבת אסור תימה דבגיטין בריש הזורק (דף עז:) גבי ההוא שכיב מרע אמר דליקני לה דוכתא דמנח ביה גיטא ותיזל איהי ותיחד ותפתח ושבת היתה כדאיתא התם וי"ל(ד) דשכיב מרע התירו *שלא תטרף דעתו עליו ואין לומר דדוקא קנין שאינו צריך הוא דשרי כי ההיא [דפרק מי שמת (ב"ב קנו:)] דבלא קנין קני כדאמר התם דאין הלכה כר' אלעזר דהא משמע [התם] דאי הוה הלכה כר' אלעזר כ"ש דהוה ניחא טפי שהיו צריכין להתיר והכי נמי איכא למיחש למיטרף דעת אם לא היה יכול לגרשה כרצונו תדע דאף בלא קנין איכא איסורא לגרש בשבת כדתניא *בתוספתא דאין מקדשין ואין מגרשין בשבת אלא ודאי בשכיב מרע דוקא התירו שלא תטרוף דעתו שירא שימות בשבת ואינו רוצה להמתין עד החול וה"ה דהתירו נמי קנין *וכן פסק רבינו שמואל דאפי' מתנת שכיב מרע במקצת דבעיא קנין קונין ממנו בשבת: **אי** אמרת בשלמא רישא בכלי אחד כו' · והוא הדין יין ויין בב' כלים אבל אורחא דמלתא נקט ועוד דלא הוצרך התנא לפרש דסתם יין ושמן בב' כלים אע"ג דשרו ב"ה בפרק מי שהוציאוהו (לעיל דף מט·) עירוב הנתון בשני כלים כי מלייה למנא ואייתר ה"מ כי גבו לשם עירוב כדפי' בקונטרס אבל הכא דלאו לשם שתוף בכלי א' אין בשני כלים לא: **יין** ושמן אין ראוי לערב · אף ע"ג דכל האוכלין מצטרפין למזון ב' סעודות לעירוב וה"ה משקין היינו כשנשתתפו לשם עירוב: **בחצר** שבין ב' מבואות כו' · לא בעי לאוקומי בג' חצירות ממש כאידך משנה דעירובי חצירות בעי פת בין לר"מ בין לרבנן דלקמן בסמוך ואין רוצה להעמיד מתני' כמ"ד (ה) ביין ופליג אר"מ ורבנן: **ור'** שמעון לטעמיה · דלא גזר לרב ששת דמוקי לה לעיל בפרק מי שהוציאוהו (דף מח·) שנתנו (ו) שתים עירובן באמצעית ובב' בתים הכא אפי' בבית א' ובשני כלים כב' בתים דמו כיון דלא עביד לשם שיתוף (ז) דממה נפשך תרווייהו הכא בחצר קיימי דשיתופי מבואות *בחצר שבמבוי:

סד א ב ג מיי' פ"ב מהל' עירובין הל' ח טוש"ע או"ח סימן שע"א סעיף ה:

סה ד ה ו מיי' פ"ה מהל' עירובין הל' א טור או"ח סי' שפו וש"ע סי' שפו סעיף ג בהג"ה:

שלא תטרף דעתו עליו כדאמרינן פ' מי שמת קונין מש"מ ואפילו בשבת ולא לחוש לדברי ר"א פי' דבעי קנין אלא שלא תטרוף דעתו ואין לומר כצ"ל רש"ל

[בב"ב קנו: ד"ה קונין הביאו שתוספתא זאת היא בבילה אבל לפנינו ליתא]

[וע"ע תוס' ביצה יז. ד"ה מ"ט ודף לו: ד"ה והא מצוה ותוס' גיטין עז: ד"ה ותיזל ותוס' ב"ב קנו: ד"ה קונין]

(ב"מ כב.)

לקמן עג:

לעיל מה: לקמן מח.

רבינו חננאל

מבע"י אע"פ שלא בא ישראל והחזיק בחלקו של גר מבע"י אלא משחשיכה כיון דהוה ליה להחזיק מבע"י אע"פ שלא הוחזק מבע"י אלא משחשיכה אוסר. מת הגר משחשיכה ובא ישראל אחר והחזיק כיון דלא הוה ליה להחזיק מבע"י אינו אוסר. קתני מיהת רישא אוסר אמאי יבטל רשותו ופרקינן הכי נמי קאמר אוסר עד שיבטל ר' יוחנן אמר הני מתנייתא דדייקי אין ביטול רשות בשבת [ב"ש היא] דתנן מאימתי נתינת רשות בש"א מבע"י קסברי ביטול רשות מקנא רשותא הוא ומקנא רשותא בשבת אסירי. ובה"א אפי' משתחשך קסברי ביטול רשות איסתלוקי הוא ואיסתלוקי בשבת שפיר דמי: ירושלמי רב חסדאי אמר ר' ישראלין הדרין בבית אחד כל אחד ואחד צריך לבטל רשותו וכן עשרה נכרים הדרים בבית אחד צריך להשכיר כל אחד רשותו ור' יסא בשם ר' יוחנן אמר ישראל ונכרי שדרין בבית אחד הלכה ישראל צריך לבטל רשותו ונכרי צריך להשכיר ואסיקנא [אפי'] באגוז ואפילו בתמרה. ומעשה באשתו של פרסי (א"ד) [אחד] שהשכירה חצרה בלא דעת בעלה ושרא ר' שמואל סברין למימר אפי' שמשי ולקיטו: מתני' בעל הבית שהיה שותף לשכיניו לזה ביין ולזה ביין אינן צריכין אוקימנא בזמן שהיין של שניהם הוא בכלי אחד ובא אביי ודחה ואמר אפי' בשני כלים הואיל וראויין לערבין אין צריכין עירוב אחר ולא דמי ליין ושמן שהיין והשמן אין ראויין לערבן ר' שמעון אומר אפי' לזה ביין ולזה בשמן אינן צריכין לערב אוקמה רבה בחצר שבין ב' מבואות וכגון שיש לחצר עם זו המבוי האחר שותפות בשמן ורבי שמעון לטעמיה דאמר בני החצר מותרין עם זה המבוי. דתנן אמר רבי שמעון למה הדבר דומה לג' חצרות שפתוחות זו לזו כו' ודחי אביי מי דמי התם קתני ב' החיצונות אסורות זו עם זו הכא קתני אין צריכין לערב כלומר אין צריכין עירוב אחר. מכלל שכולן מותרות הן ושני ליה מאי אין צריכין לערב דקתני במתני' אין צריכין לערב שכינין ובעל הבית · אבל השכינין החיצונין בהדי הדדי צריכין לערב דקתני במתני':

הגהות הב"ח

(א) גמ' ור"ש לטעמיה דלא גזר דתנן אמר ר"ש: (ב) רש"י ד"ה אע"פ פריך לקמן וכו' ישראל אחר בנכסיו אוסר ואם לא החזיק ישראל אחר בנכסיו אינו אוסר כצ"ל: (ג) ד"ה שכנים וכו' ולתת כולן פת בחצר זו זו פירשתי ואית דמפרשי וכו' דאלו לרבנן וכו' ולזה ביין לא וראשון נראה בעיני: (ד) תוס' ד"ה ומקני וכו' וי"ל דבשכיב מרע: (ה) ד"ה בחצר וכו' מתני' כמ"ד לקמן ביין נ"ב בפ' חלון רלא דף פא דפליג ארבי יהושע וע"ל בדף מ': (ו) ד"ה ור' שמעון וכו' שנתנו שתים כחיצונות עירובן: (ז) בא"ד לשם שתוף ועוד דממה נפשך נ"ב כלומר אפי' אי עביד לשם שתוף לא נפקא לן מידי דממה נפשך תרווייהו בחצר קיימא דשיתופי מבואות בחצר אחד תשוב כבית אחד דדוקא בעירובי חצירות שמא בבית שבחצר איכא לחלק בין בית אחד לשני בתים אבל הכא ליכא לחלק:

רב נסים גאון

אמר רבא מאי טעמיהו דבית הלל נעשה כאומר לו לכך אצל יפות בירור זה (בתוספית) [בתוספתא] תרומות (פרק א) כיצד אמרו תורם שלא מדעת תרומתו תרומה הרי שירד לתוך שדה חברו ולקט ותרם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ומניין הוא יודע אם חושש משום גזל אם לאו הרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ומשכחת לה בגמ' בפרק האיש מקדש במסכת קידושין (דף נג) ואיתא נמי בפרק אלו מציאות (בבא מציעא דף כב):

מתני'

גליון הש"ס מתני' בעל הבית שהיה שותף. עיין לעיל דף מט ע"א תד"ה עירוב: תוס' ד"ה ור"ש לטעמיה וכו' בחצר שבמבוי. לקמן דף פה ע"ב:

* סוגריים לשון דיון כי לאביי מיד לנקודת הקושיא. התוכן הבא' מסביר רישא והסיפא כדי להסביר דיון מקור שלא תנא גופא קשיא

מבנה (תוך הסוגריים)

◇ הבלטת רישא וסיפא של המקור שבוטל מיד לפני הסוגריים

⋈ תשובותיו של רב פפא להסביר המקור

מבנה

ב' שלבים בדוגמא להסביר מח' ב"ש וב"ה

נושא

שותפות (עסק) יכול להחליף מקום עירוב. יש מח' חכ' ור"ש אם השותפות צריך להיות בדבר אחד בלבד או אפילו לזה ביין ולזה בשמן

מבנה

רבא/אביי

סימן זה בא להראות טעם חולקים

נושא

שיתוף-לפי שותפות

יין ולזה בשמן

מבנה

⌂ 2 שלבים להסביר דברי ר"ש

עין משפט נר מצוה

סו א מיי' פ"ח מהל' טומאת אוכלין הלכה ג :

סז ב מיי' פ"א מהל' עירובין הלכה ח סמג עשין א טוש"ע א"ח סי' שסו סעיף א :

סח ג מיי' שם סמג שם טוש"ע א"ח סי' שסו סעיף ד ו ה:

סט ד מיי' שם הלכה יט סמג שם טוש"ע א"ח סי' שפו :

ע ה מיי' שם טוש"ע א"ח שם :

ורב יוסף אמר: רבי שמעון ורבנן בפלוגתא דרבי יוחנן בן נורי ורבנן קא מיפלגי *דתנן [א]שמן שצף על גבי יין ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן בלבד ורבי יוחנן בן נורי אומר שניהן חיבורין זה לזה רבנן כרבנן ורבי שמעון כר"י בן נורי; תניא ר"א בן תדאי אומר אחד זה ואחד זה צריכין לערב ואפילו לזה ביין ולזה ביין: אמר רבה זה בא בלגינו ושפך וזה בא בלגינו ושפך כולי עלמא לא פליגי דהוי עירוב, כי פליגי כגון שלקחו חבית של יין בשותפות ר"א בן תדאי סבר *אין ברירה ורבנן סברי יש ברירה רב יוסף אמר ר"א בן תדאי ורבנן בסומכין על שיתוף במקום עירוב קמיפלגי - דמר סבר אין סומכין ומר סבר סומכין אמר רב יוסף מנא אמינא לה דאמר רב יהודה אמר רב הלכה כר"מ ואמר רב ברונא אמר רב הלכה כר"א בן תדאי מ"ט לאו משום דחד טעמא הוא א"ל אביי ואי חד טעמא תרתי הילכתא למה לי? הא קמ"ל דלא עבדינן כתרי חומרי בעירובין, מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא [ב]מערבין בחצירות בפת, ואם רצו לערב ביין אין מערבין [ג]משתתפין במבוי ביין ואם רצו להשתתף בפת משתתפין: [ד]מערבין בחצירות ומשתתפין במבוי שלא לשכח תורת עירוב מן התינוקות שיאמרו "אבותינו לא עירבו" דברי ר"מ וחכ"א או מערבין או משתתפין פליגי בה ר' (א) נחומי ורבה חד אמר [ה]בפת דכולי עלמא לא פליגי דבחדא סגי כי פליגי ביין

וחד

ורב יוסף אמר. לעולם במבוי אחד כדמעיקרא ודקאמרת לר"ש היכי הוי חד עירוב? ר"ש כר' יוחנן ס"ל: שמן שצף כו'. ושל תרומה הן: ואפי' לזה ביין ולזה ביין. בתמיה: זה בא בלגינו ושפך. וכן זה עד שמלאו חבית ואפי' שלא לשם שיתוף עשו מתחילה סומכין עליו שהרי הביא כל אחד יין אבל לקחו חבית יין בשותפות ס"ל לבן תדאי אין ברירה והוי להו כמי שנשתתפו במעות שלא הוברר יין לכל אחד וא': בסומכין אשיתוף במקום עירוב קמיפלגי. ובן תדאי מודה דמבוי מותר, ובחצירות פליגי רבנן סברי כיון דנשתתפו במבוי אין צריכין לערב חצירות זו עם זו ומותרין להוציא מזו לזו דרך פתחים שביניהם שהרי שיתוף המבוי שהן פתוחות בו מחברן וסומכין על שיתוף המבוי תחת עירוב של חצר ובן תדאי סבר אין סומכין: מנא אמינא לה. דבהכי פליגי: הלכה כר"מ. דאין סומכין על שיתוף במקום עירוב: מ"ט. ס"ל לרב בתרוייהו לאו משום דתרוייהו חדא מלתא וחד טעמא אמרי: ואי חד טעמא הוא תרתי הילכתא למה ליה. לרב למימר בתרוייהו, בשלמא "הלכה כר"מ" איצטריך - דאי מדר"א הוה אמינא טעמא דר"א לאו משום דאין סומכין על שיתוף אלא משום דקסבר אין מערבין בחצירות ביין כדקאמר ר"מ לקמן והאי שיתוף דבן תדאי דיין הוא כדקתני מתני' לזה ביין ולזה ביין הלכך לא סמכינן עליה בחצירות, אבל היכא דנשתתפו בפת סומכין קמ"ל הלכה כר"מ דאוקמא רב גידל אמר רב לקמן בנשתתפו בפת ואפ"ה אסר ר"מ, אלא כיון דאמר הלכה כר"מ דאפי' בפת לא סמכינן עליה, "הלכה כר"א" ל"ל: הא קמ"ל דלא עבדינן כתרי חומרי בעירובין. מדאיצטריך ליה לרב למימר הלכה כבן תדאי אשמעינן דלא עבדינן כתרי חומרי דחד תנא בעירובין ור"מ תרי חומרי אמר: אין סומכין בחצירות על שיתוף מבוי בין שנשתתפו בפת ובין שנשתתפו ביין ופליגי רבנן עליה בפת ומודו ליה בשנשתתפו ביין, ורבנן דמתני' דהכא אוקימנא דאפילו בנשתתפו ביין אמרי דסומכין, אשתכח דמחמיר (ב) תרי חומרי ורב ס"ל כוותיה בתרוייהו ולא מצי לאקבועי הלכתא כוותיה בתרי חומרי הלכך אשמעינן הלכה כבן תדאי בחדא מינייהו דאין סומכין בחצירות על שיתוף המבוי ביין, וכי הדור איפלוג ר"מ ורבנן בפת אשמעינן הלכה כר"מ: ואם רצו לערב ביין אין מערבין. דעירוב משום דירה הוא לערב דירתן לעשותן אחת כדאמר בפ' מי שהוציאוהו (לעיל דף מט.) ודירתו של אדם אינו נמשך אחר היין אלא אחר פיתו: ומשתתפין במבוי ביין. דשיתוף דמבוי אינו אלא לשתף רשות החצירות שבמבוי ולא רשות הבתים וחצר לאו בית דירה הוא וכ"ש פת דחשיב טפי: מערבין בחצירות. הפתוחות מזו לזו אע"פ שעירבו דרך פתחיהן צריכין להשתתף במבוי להתיר המבוי ואם לאו, חצירות מותרות מזו לזו ומבוי אסור דאין סומכין על עירוב במקום שיתוף ולא על שיתוף במקום עירוב היכא דלא עירבו בני חצר לעצמן שאם יסמכו על זה תורת עירוב ישתכח אבל עירבה כל חצר לעצמה ונשתתפו כולם במבוי אע"פ שלא עירבו חצירות זו עם זו שיתוף המבוי מחברן ומטלטלין מזו לזו בין דרך המבוי בין דרך פתחים דתנן שהמבוי לחצירות כחצירות לבתים מה עירוב החצר משוי לבתים חדא אף שיתוף המבוי משוי חצירות חדא: דבחדא סגיא. דהא פת חזי הכא והכא ובין למר ובין למר סומכין על שיתוף במקום עירוב: כי פליגי ביין. כשנשתתפו ביין במבוי דלר"מ לא סמכינן עליה בעירובי חצירות דאין מערבין לחצירות ביין ולרבנן שרי ואע"ג דיין בחצר לא חזי, מגו דחזי למלתיה בשיתוף סמכינן עליה בחצר דמודית לן דסומכין על שיתוף במקום עירוב ותרוייהו אית להו דסומכין במבוי על עירובי חצירות שהוא לעולם של פת:

וחד

שמן שצף על גבי יין כו'. השתא משמע דשמן חשיב משקה מדקאמר ר' יוחנן בן נורי שניהם מחוברין דאי חשיב אוכל כיון דטבול יום אינו אלא פוסל לא הדר שמן ומטמא ליין דאין סברא לומר דפליגי רבנן ור"י בן נורי בהכי אם יכול להבדיל זה מזה או לא ועוד דתניא בפ"ק דפסחים (דף יז:) הדם והמים והשמן והיין משקה בי מדבחיא כו' וקרא דחגי (ב) נמי ואל היין ואל השמן מוכח דהוי משקה ועוד תנן התם (דף יד.) הוסיף ר"ע מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום [בנר שנטמא בטמא מת אע"פ שמוסיפין טומאה על טומאתו] וקאמר בגמרא קסבר ר"ע טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא והקשה ר"ת מההיא דאמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף לא.) ר"מ אומר שמן טבול יום תחילה לעולם וחכ"א אף הדבש ר"ש שזורי אומר יין ומסיק יין דוקא ולא שמן ומשמע התם דהלכה כר"ש שזורי ואומר ר"ת דהתם בקרוש איירי כדקתני רישא במסכת טהרות (פ"ג מ"א) *השמן והחלב והמקפה של גריסין בזמן שהן לחין הרי הן ראשון קרשו הרי הן שניים פי' דהוי אוכל ר"מ אומר שמן תחלה לעולם כלומר לעולם אפי' קרש *ולא כמו שפירש בקונט' במנחות לעולם בין נטמא באב הטומאה בין נטמא בולד הטומאה: רבי אלעזר בן תדאי אומר אין ברירה. אין זה כעין ברירות דבכל דוכתא כדפי' בקונט' דהוו להו כאילו נשתתפו במעות שלא הוברר יין לכל אחד ואחד: דלא עבדינן כתרי חומרי בעירוב. כך היא גירס' הקונטרס ור"ת גרים דעבדינן כתרי חומרי בעירוב כלומר הכא עבדינן כתרי חומרי ומיהו לשון בעירוב לא יתכן כל כך דמשמע בכל עירוב: משתתפין במבוי ביין. משמע קצת דלכתחלה ביין מצוה יותר מבפת מדלא תניא דומיא דרישא משתתפין במבוי בפת ואם רצו להשתתף ביין משתתפין ושמא ביין מינכר טפי שהוא שיתוף ומיהו בכל דבר מהני כדתנן בפ"ק בכל מערבין (ג) ומשתתפין (לעיל דף כו:) ובפ' חלון (לקמן דף פ.) כמו תניא כיצד משתתפין במבוי מביאין חבית של יין ושל שמן ושל תמרים ושל גרוגרות וכל מיני פירות: בפת. כ"ע לא פליגי דבחד סגי משום דפת סגי הכא והכא ופירש בקונטרס דבין למר ובין למר סומכין במבוי על עירובי חצירות שהוא לעולם בפת (ד) ולפיכך הא דקתני מערבין בחצירות ומשתתפין במבוי לא בעי למימר דאחר שעירבו בחצירות יהיו עדיין זקוק להשתתף במבוי אלא כלומר מערבין בחצירות בפת אע"פ שנשתתפו במבוי ביין ואין הלשון משמע כן ועוד תנן לקמן בפירקין (דף עג:) ה' חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי עירבו בחצירות ולא נשתתפו במבוי מותרין בחצירות ואסורין במבוי וקאמר בגמרא מני ר"מ היא דאמר בעינן עירוב ובעינן שיתוף מיהו איכא לאוקמי ההוא סוגיא כמ"ד בפת פליגי ומ"ד בפת ל"פ סבר לה כרב דלא תני פתוחות זו לזו ור"י מפרש דאשיתוף דפת קאי דכיון דסגי ביין והם דחקו לעשות בפת ואלמוה טפי מועיל אף לחצירות ועוד שהשיתוף לכל הבתים והחצירות שכולם משתתפין יחד אבל עירובי חצירות דפת אין לו להועיל כל כך במבוי ולפי מה שפירש שאפי' למ"ד בפת לא פליגי מודה הוא דבעירובי חצירות דפת פליגי אם מועיל למבוי *[אומר ר"י דמלינו לפרש תרי חומרי בעירובין דלעיל דאי אמר הלכה כר"א בן תדאי לא הוה ידעינן מאי טעמיה ואי אמרינן הלכה כר"מ הוה אמינא בחדא בהא דאין סומכין על עירוב במקום שיתוף כדמשמע לישנא דר"מ דאמר מערבין בחצירות ומשתתפין במבוי דמשמע דאף ע"פ שעירבו צריכין עדיין להשתתף אבל על שיתוף במקום עירוב סומכין קמ"ל הלכה כר"א בן תדאי דאין סומכין על שיתוף במקום עירוב דמסתמא בא לגלות דהלכה כר"מ לגמרי ומיהו פי' הקונטרס דלעיל גבי תרי חומרי ניחא טפי) ול"ת כשעירבו בחצירות בפת והניחו עירובן בבית אחד מן החצירות למה לא יועיל לכ"ע למבוי אי משום דתניא בכילד משתתפין (לקמן דף פה:) עירובי חצרות בבית שבחצר ושיתופי מבואות בחצר שבמבוי והאי כיון דלאותה בבית לא שמיה שיתוף אלא עירוב הא פירש בקונטרס לקמן בפירקין* גבי כאן במסובין בבית כאן במסובין בחצר דהא דאמרינן שיתופי מבואות בחצר שבמבוי וכ"ש (ה) שבביתו

וכן

דף פג:

[לשנינו ליתא האי לישנא]

[ע' תוס' מנחות לא. ד"ה אימא כו' שביארו יותר ע"ש]

רבינו חננאל

רב יוסף אמר ר"ש ורבנן בהא פליגי דתנן שמן שצף ע"פ (המים) [היין] ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן. ר' יוחנן בן נורי אמר שניהן חיבורין זה לזה. רבנן כת"ק. ור' שמעון כר' יוחנן בן נורי ודבריו פשוטין הן. תניא בעה"ב שהיה שותף לזה ביין [ולזה ביין] (אין) צריכין לערב. אמר רבה זה בא בלגינו ושפך וזה בא בלגינו ושפך כ"ע לא פליגי דהוו עירוב דהא ידיע חמרא דכל חד וחד כי פליגי כגון שלקחו חבית בשותפות רבנן סברי יש ברירה ואלעזר בן תדאי סבר אין ברירה ולא נקרא עירוב אלא דהוו ידיע ונתערב עכשיו ורב יוסף אמר כגון ששתפו במבוי בזה היין (ובסמוכין) [ובסומכין](בעו)לעירוב בשיתוף פליגי רבנן סברי סומכין. ואלעזר בן תדאי סבר אין סומכין אלא צריכין עירוב אחר. אמר רב יוסף מנא אמינא לה דאמר רב יהודה אמר רב הלכה כר' מאיר דתניא מערבין לחצרות בפת ואם רצו לערב ביין אין מערבין שאין עירוב ביין משתתפין במבוי ביין ואם רצו להשתתף ביין משתתפין מערבין בחצרות ומשתתפין במבוי כדי שלא תשתכח תורת עירוב דברי ר' מאיר. ש"מ דאע"ג דנשתתפו במבוי מערבין ואין סומכין על עירוב במקום שיתוף. ורב ברונא אמר רב הלכה כאלעזר בן תדאי לאו משום דאלעזר בן תדאי ור' מאיר סבירא ליה ועבדינן כתרי חומרי בעירובין. וחכ"א מערבין או משתתפין אוקמה משמיה דרב הכי קתני או מערבין בחצרות בפת או שכח אחד מהן ולא נשתתף ובטל רשותו לר' מאיר אית ליה ביטול ומותרין כאן וכאן

או

מסורת הש"ס

שבת ה: ק. טבול יום פ"ב מ"ה ושם איתא ריב"א שניהם חיבור ובשבת ה' מחוברין וכן הגיה הגאון יעב"ץ ז"ל כאן.

[לעיל לו: וש"נ]

הגהות הב"ח

(א) גמ' פליגי בה רב רחומי ורבה כו' חד אמר בפת: (ב) רש"י ד"ה הא קמ"ל וכו' אישתכח דמחמיר ר"מ תרי: (ג) תוס' ד"ה משתתפין וכו' כדתנן בפרק בכל מערבין בכל מערבין ומשתתפין: (ד) ד"ה בפת וכו' לעולם בפת ולפירושו הא דקתני: (ה) בא"ד וכ"ש שבבית וכו:

לעולם במבוי א'

נושא/מגנה

הסברא של ר"א בן תדאי

"אחד זה ואחד זה צריכין לערב"

תת נושא (דף עב)

אי סומכים על שיתוף במקום עירוב

מגנה

ב' פסקים של רב שלמנים דאין סומכין על שיתוף במקום עירוב - הגמ' תדון למה [illegible]

אלא אפילו בפת

טבלה

אי סומכין על שיתוף במקום עירוב

צורת שיתוף:	יין	פת
ר"מ	לא*	לא*
רבנן ①	לא**	כן
רבנן ②	כן	כן

* תרי חומרי דר"מ

** גם ר"א בן תדאי סובר הכי